

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 8/3 2019 s. 1773-1795, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİNLEME EĞİTİMİ DERSİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Bircan EYÜP*

Geliş Tarihi: Mayıs, 2019

Kabul Tarihi: Ağustos, 2019

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri sırasında aldıkları ‘Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi’ dersine ilişkin görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünde öğrenim gören 24 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan ve yedi sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda, Türkçe öğretmeni adaylarının büyük bir kısmının derslerde teorik bilgidan ziyade meslek yaşamlarında ihtiyaç duyacakları örnek uygulamaların ağırlıkta olmasını istediği ortaya çıkmıştır. Adayların çoğu dinlemeye yönelik teorik açıdan kendilerini oldukça yeterli bulmaktadır ancak öğretmenlik sürecinde yapacakları uygulamalar konusunda endişelerinin olduğu belirlenmiştir. Özellikle son sınıf öğrencileri staj tecrübelerinden kaynaklı olarak kendilerinin uygulama konusunda problem yaşadıklarını ve bu nedenle bu dersin mutlaka uygulama ağırlıklı olması gerektiğini ifade ettikleri tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretmeni adayları, dinleme becerisi, dinleme eğitimi.

THE VIEWS RELATED TO LISTENING EDUCATION OF TURKISH LANGUAGE TEACHER CANDIDATES

Abstract

The aim of this study is to determine the opinions of Turkish language teacher candidates about Listening Education course that they took during their undergraduate education. Screening method was used in the research. The study group consisted of 24 teachers candidates studying at the Department of Turkish Education at Fatih Education Faculty. The data of the study were collected by semi-structured interview. The data were analyzed by content analysis technique. As a result of the research, a large number of Turkish language teacher candidates want to have sample practices that they need in their professional life rather than theoretical knowledge. Most of the candidates have found themselves to be quite sufficient in terms of theoretically. However, it was determined that they had concerns about the practices they would undertake in the teaching process. It has been found that especially the final year students stated that they had problems at their internship experiences and therefore, this course should be applied mainly.

Keywords: Turkish language teacher candidate, Listening skill, Listening education.

* Dr. Öğr. Üyesi; Trabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, bircaneyup@trabzon.edu.tr

1. Giriş

İnsan ilişkilerinin temelini oluşturan dil becerilerinden biri dinlemedir. “Dinleme işitilene almak ve saklamak ya da işitilene anlamak amacıyla dikkat harcamaktır” (Sever, 2011, s. 10). Birey anne karnında dışarıdan gelen sesleri duymaya başlamakta ve doğduktan sonra da duyduğu sesleri zaman içerisinde ayırt etmeye, anlamlandırmaya başlamaktadır. Bireyin doğumdan sonra giderek gelişen dinleme becerisi aynı zamanda diğer öğrenme alanlarına da temel oluşturmaktadır (Güneş, 2014, s. 80). Bu bakımdan dinleme için bireyin ilk ana dili etkinliği denilebilir ve birey okul çağına kadar öğrendiklerinin çoğunu bu yolla kazanır (Özdemir, 1987, s. 166).

Dinleme becerisi doğuştan getirilmiş olsa bile bu becerinin kazanımı bir eğitim sürecini gerekli kılmaktadır (Maden ve Durukan, 2011, s. 103). Bu gerekliliğin neticesi olarak okullarda ana dili dersleri kapsamında dinleme becerisi eğitime yer verilmektedir. Ana dili dersi olan Türkçe dersi için hazırlanan öğretim programlarında da 1968 programından itibaren dinleme/izleme alanına yönelik kazanımlar/davranışlar yer almaktadır. Özellikle 2006 Türkçe Dersi Öğretim Programında öğretmenlere yol göstermesi açısından dinleme/izleme becerisine yönelik kazanımların yanı sıra bu becerinin öğrencilere kazandırılmasına yönelik örnek etkinliklere ve sınıf içerisinde kullanılacak dinleme yöntem ve tekniklerine de programda yer verilmiştir (MEB, 2006). İlk defa bu programda dinleme becerisinin ayrıntılı bir şekilde ele alındığı görülmektedir. Günümüzde, okullarda 2018 yılında hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı uygulanmaktadır. Bu programda dinleme becerisine yönelik kazanımların ve öğrenciler için hazırlanan ders kitaplarında her tema içerisinde bir dinleme metninin (5, 6, 7 ve 8. sınıflar için) bulunmasına dair ifadelerin yer aldığı görülmektedir. Programda dinleme becerisinin öğrencilere nasıl kazandırılacağına ve hangi etkinliklerin yapılabileceğine dair bilgiler ve açıklamalar bulunmamaktadır (MEB, 2018). Ancak programların sınıf içerisindeki uygulayıcıları öğretmenlerdir. Bu doğrultuda diğer dil becerilerinin kazandırılmasında olduğu gibi dinleme becerisinin de öğrencilere kazandırılmasında öğretmenin büyük bir rolü vardır. Nitekim dinleme eğitiminin başarılı olabilmesinde öğretmenin bu beceriyi kazandırmaya yönelik bilgisi, kullanacağı modern yöntem ve teknikler, öğretim materyalleri (Kantemir, 1991, s. 16-18 akt. Yıldız vd., 2008, s. 186) ve ders içerisinde yaptıracığı etkinlikler büyük önem taşımaktadır fakat öncelikli olarak öğretmenin iyi bir dinleyici olması ve öğrencilere bu konuda örnek olması gerekmektedir.

Öğrenciler, dinleme becerilerinin geliştirilmesinde öğretmenlerinden yüksek düzeyde bir beklentiye sahiptir (Bağcı ve Temizkan, 2006). Bu nedenle öğretmenin kullanacağı farklı tekniklerle dinlemenin etkin hale getirilmesi ve bu sayede öğrencinin dinleme becerisine

yönelik farkındalığının artırılması öğrencilerin hem akademik hem de sosyal yaşamlarında başarılı olmalarına katkı sağlayacaktır (Şahin, 2009, s. 186). Ancak Sevim ve Kaya (2016, s. 278) yaptıkları ön analizlerde ortaokullarda öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak etkinliklerin önemsenmediğini ve bunlara yeterli zamanın ayrılmadığını tespit etmişlerdir. Yıldırım ve Er (2013) ise ders programında uygulama kısmının zayıf olmasından dolayı öğretmenlerin derste yeterince uygulama yapamadıklarını ortaya çıkarmışlardır. Melanlıoğlu (2013) da yaptığı araştırmada öğretmenlerin dinleme eğitimi sırasında öğrencinin okuma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalar yaptıklarını, dinleme becerisine yönelik sadece öğretmen kılavuz kitabında yer alan etkinlikleri gerçekleştirdiklerini, teknolojik materyallerden dinleme sürecinde yeterince faydalanmadıklarını belirlemiştir. Bu sonuçlardan hareketle ortaokuldaki dinleme eğitiminin yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Bu durumun sebepleri arasında bazı öğretmenlerin dinlemenin öğretilmeyeceği ya da öğretilse bile değerlendirilemeyeceği görüşünde olmaları, bazılarının ise ilköğretim programının çok yoğun olmasından dolayı dinlemeye ayıracak zamanın bulunmaması ve bu yüzden zamanı ağırlıklı olarak okuma ve yazmaya ayırmanın daha önemli olduğunu düşünmeleri gelmektedir (Akyol, 2011; Doğan, 2016; Güner ve Belet Boyacı, 2015). Bu sebeple de ana dili derslerinde dinleme öğretimi en çok ihmal edilen, aksatılan, önemsenmeyen beceri türü olarak dikkat çekmektedir (Doğan ve Özçakmak, 2014, s. 92; Yıldız vd., 2008, s. 186).

Oysaki eğitim fakültelerinin Türkçe öğretmeni yetiştirme programlarında dinleme becerisine yönelik dersler uzun yıllardır yer almaktadır. İlk defa 1992-1993 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümü bünyesinde açılan Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı ile dinleme ‘Anlama Teknikleri: Okuma ve Dinleme’ adı altında okuma becerisi ile birlikte ayrı bir ders olarak okutulmaya başlanmıştır (Güzel, 2003). 2005 yılında yapılandırmacı anlayışa dayalı hazırlanan ilköğretim ders programlarından sonra 2006 yılında İlköğretim Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı YÖK tarafından yeniden yapılandırılmıştır. Bu programda dinleme becerisi için ‘Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi’ adı altında tamamen ayrı bir ders oluşturulmuştur. Türkçe öğretmen adayları için zorunlu olan bu ders haftada dört saat olup iki saati teori, iki saati uygulama olacak şekilde planlanmıştır. Programda dersin amaçları arasında öğretmen adaylarının dinleme becerilerinin geliştirilmesi ve dinleme tekniklerini kavramalarının sağlanması yer almaktadır. Ayrıca öğretmen adaylarına Türkçe derslerinde kullanmak üzere çeşitli dinleme-anlama alıştırmalarının gösterilmesi, tanıtılması ve bu alıştırmaları adayların kendilerinin de geliştirebilmesi için olanak sağlanması ve bu amaçla sınıf içinde çeşitli dinleme alıştırmalarının gerçekleştirilmesinin de önemle üzerinde durulmaktadır (YÖK, 2006). 2018 yılında hazırlanan ve 2018-2019 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan Türkçe

Öğretmenliği Lisans Programı'nda Dinleme Eğitimi dersinin yine zorunlu bir ders olarak yer aldığı görülmektedir. Programda dersin üçüncü sınıfta ve üç saat teorik olarak ele alındığı, ancak uygulama için herhangi bir ders saatinin ayrılmadığı görülmektedir. Dersin içeriğine bakıldığında ise dinleme ile ilgili kavramlar, dinleme becerisinin geliştirilmesi, dinleme yöntem ve teknikleri gibi konuların yanı sıra dinleme etkinlikleri tasarlamaya yönelik bir maddenin de olduğu görülmektedir (YÖK, 2018).

Dersin içeriği ve amacı dikkate alındığında öğretmen adaylarının öğrencilere dinleme becerisini kazandırma konusunda donanımlı öğretmenler olarak yetiştirilmesinin amaçlandığı görülmektedir. Fakat yapılan araştırmalarda ortaya çıkan sonuçlar bu konuda eksiklikler olduğunu göstermektedir (Emiroğlu, 2013; Melanlıoğlu, 2013). Öğretmenlerin çoğunun derslerinde dinleme becerisini ihmal etmesi, metin dışı materyaller kullanmaması, farklı tekniklerden yararlanmaması, dinleme türleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaması, ders içinde bu beceriye dayalı çeşitli etkinlikler yaptırmamasının arkasında yatan nedenlerden birinin lisans eğitimlerinde aldıkları Dinleme Eğitimi dersiyle bir ilişkisinin olup olmadığı merak uyandırmaktadır. Alanyazın tarandığında genellikle Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerilerine yönelik görüşleri (Ceyran, 2016), dinleme sorunları (Emiroğlu, 2013), derslerde karşılaştıkları dinleme engelleri (Aşılıoğlu, 2009), kullandıkları dinleme türleri (Özkan ve Başkan, 2019), kullandıkları dinleme stratejileri (Karadüz, 2010), dinleme öz yeterlikleri (Gerez Taşgın, 2015), dinleme kaygıları ile dinleme öz yeterlikleri arasındaki ilişki (Ürün Karahan, 2018), dinleme stilleri (Maden ve Durukan, 2011; Tabak, 2013; Ürün Karahan, 2013), dinleme kaygıları (Maden ve Durukan, 2016) ve Dinleme Eğitimi'ne yönelik öz yeterlik algıları (Kurudayıoğlu ve Kana, 2013) üzerine çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Ancak Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde bir dönem boyunca haftada 2 saat teori 2 saat uygulama olmak üzere toplamda 4 saat aldıkları Dinleme Eğitimi dersine yönelik görüşlerini, sorunlarını ve beklentilerini belirlemeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bakımdan Türkçe öğretmeni adaylarının bu dersle ilgili görüşlerinin, sorunlarının ve beklentilerinin belirlenmesinin Dinleme Eğitimi dersini veren akademisyenlerin bu sorunları ve beklentileri de dikkate alarak derslerini yeniden düzenlenmesine ve ileriki yıllarda eğitim alacak öğretmen adaylarının bu konuda daha bilinçli yetiştirilmelerine katkı sağlaması açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri sırasında aldıkları Dinleme Eğitimi dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Durum saptamaya yönelik olan bu araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır. “Tarama yöntemi, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yöntemidir” (Karasar, 2009, s. 77).

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabılır durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabılır durum örnekleme yönteminde, araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir örnekleme grubu seçer. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kattığı için nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 113). Bu doğrultuda, bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının Dinleme Eğitimi dersiyle ilgili düşünceleri, sorunları ve beklentileri belirlenmeye çalışıldığı için çalışma grubu Trabzon Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde 2017-2018 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 24 Türkçe öğretmeni adayından oluşmaktadır. Araştırmaya 2, 3 ve 4. sınıfı bitiren öğretmen adayları dâhil edilmiştir. 1. sınıf öğrencileri henüz bu dersi almadığı için araştırmaya alınmamışlardır. 3. ve 4. sınıfı bitiren öğretmen adayları dinleme eğitimi dersini aynı akademisyenden almış, ancak 2. sınıfı bitiren öğretmen adayları ise farklı bir akademisyenden bu dersi almışlardır. Katılımcılara dair demografik bilgiler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı Bilgileri		f	%
Cinsiyet	Kadın	13	54.1
	Erkek	11	45.8
Sınıf	2. sınıf	10	41.6
	3. sınıf	8	33.3
	4. sınıf	6	25.4

2.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, görüşme yöntemi ile toplanmıştır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile katılımcılardan yazılı olarak toplanmıştır. Görüşme formu hazırlanırken Türkçe eğitimi alanından dört uzmanın görüşüne başvurulmuştur. Hazırlanan yapılandırılmış görüşme formundaki soruların anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini belirlemek amacıyla 3 öğretmen adayıyla pilot uygulama yapılmıştır.

Adaylardan alınan dönütler doğrultusunda görüşme formu son şeklini almıştır. Formda Türkçe öğretmeni adaylarının kişisel bilgileriyle ilgili iki, Dinleme Eğitimi dersine yönelik yedi soru bulunmaktadır. Görüşme formları katılımcılara ders dönemi bittikten sonra haziran ayı

içerisinde verilmiş ve formlar doldurulduktan sonra araştırmacıya iade edilmiştir. Görüşme formlarının tamamı toplandıktan sonra araştırmacı tarafından katılımcılara cevaplarını okumaları ve eklemek istedikleri bir konu varsa ekleyebilecekleri söylenmiştir. Son eklemelerden sonra verilerin elde edilme süreci tamamlanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniğinden yararlanılmıştır. “Derinlemesine bir analize ihtiyaç duyulduğu durumlarda başvuru alan içerik analizinde amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 227). Verilerin analiz sürecinde ilk olarak katılımcılardan toplanan görüşme formları bilgisayar ortamında bir araya getirilmiştir. Sonra veriler araştırmacı ve alanında uzman biri tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır. “Kodlama sürecinin amacı; verilerden anlam çıkarmak, onları metin veya görsel parçalara ayırmak, bu parçaları kodlarla etiketlemek, kodların çakışıp çakışmadıklarını veya gereksiz yere kullanılıp kullanılmadıklarını incelemek ve bu kodları geniş temalarla daraltmaktır” (Creswell, 2017, s.315). Yapılan kodlamalar arası güvenilirlik oranı %86.4 bulunmuştur. Kodlamalar arasında ortaya çıkan farklılıklar üzerinde görüş birliği sağlanarak ortak temalar altında toplanmışlardır. Son düzeltmelerden sonra kodlar, temalar çerçevesinde tabloleştirilmiş, frekans, yüzde ve katılımcı kodları tablolarda gösterilmiştir. Katılımcılar K1, K2, K3.... şeklinde kodlanmıştır.

Christensen *vd.* (2015) nitel bir çalışmanın geçerliliğinin, araştırma sonuçlarının ya da sonuçlardan yapılacak çıkarımların doğruluğuna ve sağlamlığına karşılık geldiğini ifade ederler. Yıldırım ve Şimşek (2008, s. 256) “araştırma alanına olan yakınlık, uzun süreli bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilmesi için alana geri gidebilme ve ek bilgi toplama olanağının olmasını nitel araştırmada geçerliliği oluşturmayı sağlayan önemli özellikler” arasında sayarlar. Bu araştırmada da veriler yaklaşık bir ay içerisinde çalışma grubunun eğitim aldığı fakülte ortamında toplanmıştır. Araştırmacı elde ettiği bulguları teyit ettirmek için katılımcılarla tekrar bir araya gelmiş ve katılımcılardan istekleri doğrultusunda araştırması için ek bilgiler elde etmiştir. Ayrıca elde edilen bulgular ayrıntılı olarak yazılmış ve katılımcı kodları, bulgulardaki verilerin tutarlılığını kontrol etmeye imkân verecek şekilde düzenlenmiştir.

3. Bulgular

Adaylara ilk olarak kendi dinleme becerilerini nasıl değerlendirdikleri sorulmuş ve alınan cevaplara ait bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Katılımcıların Kendi Dinleme Becerilerine Yönelik Algıları

Dinleme Becerisi	2. sınıf		3. sınıf		4. sınıf		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%
<i>Yeterli buluyorum</i>	6	60	4	50	5	83.3	15	62.5
<i>Kısmen yeterli buluyorum</i>	3	30	1	12.5	1	16.6	5	20.8
<i>Yeterli bulmuyorum</i>	1	10	3	37.5	-	-	4	16.6

Tablo 2’de dinleme becerisi açısından katılımcıların %62.5’inin kendilerini yeterli, %20.8’inin kısmen yeterli bulduğu, ancak %16.6’sının yeterli bulmadığı görülmektedir. Bu doğrultuda katılımcıların çoğunun dinleme becerisi açısından kendilerini yeterli olarak algıladıkları belirlenmiştir. Özellikle katılımcılar dinleme esnasında çeşitli yöntemleri kullanabilme, anlatılan konuya rahatlıkla odaklanabilme ve konuşan kişinin yerine kendini koyabilme açısından kendilerini yeterli görmektedirler. Katılımcılardan K22 “Dikkatli bir dinleyici olduğumu ve hangi amaçlarla hangi yöntemlerle dinlemem gerektiğini tespit etme konusunda güçlük çekmediğimi ifade etmek isterim. Okul hayatım boyunca derslerimde de anlamamı kolaylaştıran ve öğrenmemi yüksek oranda etkileyen unsurun dinleme olduğuna tecrübelerimle test etmiş bulunmaktayım” diyerek kendisini değerlendirmiştir.

Katılımcıların bir kısmının ise dinleme becerisi konusunda eksiklerinin olduğunu ve bu eksikleri gidermeye çalıştıklarını ifade ettikleri belirlenmiştir. K11 “Eksiklerimin farkındayım, bunu geliştirmeye çalışıyorum. Odaklanma problemim var. En önemlisi dinlediklerimi kabullenmek konusunda sorunum olduğunun farkındayım” şeklinde kendini ifade etmiştir.

Kendisini yetersiz bulan K3 “Kendimi yeterli bulmuyorum. Bir konu ilgimi, dikkatimi çekmediğinde odaklanma sorunu yaşamam bunun en büyük etkenidir. Geleneksel yöntemlerle anlatılan dersleri seçici dinleme yaparak geçirdiğimi söylemem gerekir.” ifadeleriyle kendisini değerlendirmiştir. Dinleme konusunda kendisini yetersiz bulan katılımcıların genel probleminin odaklanmaya dayalı olduğu görülmüştür.

Tablo 3: Dinleme Eğitimi Dersinin Katkı Sağlama Durumu

Dinleme Dersi	f	%
<i>Katkı sağladı</i>	16	66.6
<i>Kısmen katkı sağladı</i>	6	25
<i>Katkı sağlamadı</i>	2	8.3

Tablo 3’te Dinleme Eğitimi dersini alan Türkçe öğretmeni adaylarının %66.7’si dersin kendilerine katkı sağladığını, %25’i kısmen katkı sağladığını, %8.3’ünün hiçbir katkı sağlamadığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 4: Dinleme Eğitimi Dersinin Katılımcılara Katkısı

Dinleme Eğitimi Dersi	Katkı boyutu	Katılımcılar	f	%
<i>Katkısı oldu</i>	Teoriği pratiğe dönüştürme	<i>K7, K9, K10, K11, K12, K13, K17, K22</i>	7	31.8
	Teorik olarak yeni bilgiler edinme	<i>K8, K22</i>	2	9
	Dinleme eğitiminin önemini kavrama	<i>K10, K14, K16, K18, K21, K22, K23</i>	7	31.8
	Kişisel gelişime katkı sağlama	<i>K9, K11, K14, K15, K16,</i>	5	22.7
	İyi bir dinleyici olma	<i>K19</i>	1	4.5
<i>Kısmen katkısı oldu</i>	Teorik bilgiler alma	<i>K6, K1, K20, K24</i>	4	66.6
	Dinlemenin önemini anlama	<i>K4, K5</i>	2	33.3
<i>Katkısı olmadı</i>	Bilinen bilgilerin tekrarı	<i>K2, K3</i>	2	100

Tablo 4’te Dinleme Eğitimi dersinin kendilerine katkısı olduğunu söyleyen katılımcıların %31.8’inin teoriği pratiğe dönüştürmeyi öğrenmesine, %31.8’inin dinleme eğitiminin önemini daha iyi kavramasına, %22.7’sinin kişisel gelişimine, %9’unun yeni bilgiler edinmesine ve %4.5’inin iyi bir dinleyici olmasına katkı sağladığı belirlenmiştir.

Dersin teorik bilgileri pratiğe dönüştürmeye, sınıf içerisinde dinleme becerisine yönelik ne tür etkinlikler düzenleyebileceklerine dair katkısı olduğunu söyleyenlerden K13 “Dinlemenin sadece bilgilendirici metinler üzerinde olmadığını, şarkı, şiir, video üzerinde de dinleme etkinliklerinin yapılabildiğini ve dinlemeyi her alanda kullanabileceğimi kavradım. Dinlemenin etkinliklerle ve oyunlarla daha etkili ve aktif şekilde gerçekleştiğini gözlemledim. Bu sayede edinilen bilgilerin daha kalıcı olduğunun farkına vardım.” şeklinde görüşlerini aktarmıştır.

Dinleme Eğitimi dersi sayesinde dinleme becerisinin ne kadar önemli olduğunu kavradıklarını belirtenlerden K18 “Ders içerisinde yapılan uygulamalar sayesinde anladım ki dinleme aslında çok değerli ve mutlaka insanlara kazandırılması gereken bir etkinliktir. Dinleme eğitimi çok önemli görmezdim. Ama anladım ki muhakkak eğitimi verilmesi gereken bir alan. İnsanları gerçekten dinlediğimizde, onların bize anlatmak istediklerini daha iyi anlarız. Bu dersin diğer bazı dersler gibi teorik ağırlıklı geçeceğini düşünmüştüm. Ama uygulama ağırlıklı olarak geçtiği için öğrendiklerim kalıcı oldu.” ifadeleriyle görüşlerini aktarmıştır.

Dersin kişisel gelişimlerine, yeni davranışlar edinmelerine katkı sağladığını belirten katılımcılardan K9 “Ders sayesinde hayal gücümün geliştiğini, ders işleme yetimin arttığını, etkili ve faydalı etkinlikler öğrendiğimi, yaratıcı düşüncemin arttığını düşünüyorum.” ifadeleriyle dersin kişisel gelişimine olan katkısını açıklarken, K15 “Dinleme Eğitimi, teoriden ziyade hayata karşı daha özgüvenli, empatik, anlayışlı ve gerçekten dinlemesini bilen biri yaptı beni.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Dersin yeni bilgiler kazanma konusunda katkı sağladığını ifade edenlerden K22 “dersin benim açımdan verimli bir alan dersi olduğu kanısındayım. Bu dersle birlikte dinlemenin bir amaç doğrultusunda yapıldığının, çeşitli türlerinin olduğunun, aynı anlam ifade ediyormuş gibi görünen ve günlük hayatta büyük bir kavram yanılığısına sebep olan işitme ve dinlemenin farklı şeyler olduğunun farkına vardım.” diyerek düşüncelerini aktarmıştır.

Katılımcıların %25’i Dinleme Eğitimi dersinin kendilerine kısmen katkısı olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların %66.6’sı teorik bilgilerine, %33.3’ü ise dinlemenin önemini anlamalarına kısmen katkısı olduğunu belirtmiştir. Dersin sadece teorik bilgi kazandırmada katkı sağladığını söyleyenlerden K24 “Ders yalnızca bu alanın teorik bilgilerini almamıza katkı sağladı. Önemi konusunda bir katkı sağlamadı, bu önceki eğitim yıllarımızdan aşına olduğumuz bir bilgiydi. Farklı dinleme çeşitlerinin olduğunu ve bunu öğrenciye nasıl kazandırabileceğimize dair bilgi birikimimiz kısmi olarak arttı.” şeklinde görüşlerini ifade etmiştir. Dersin sadece dinlemenin önemini kavramalarına katkısı olduğunu ifade edenlerden K4 “Dersin bana çok fazla katkısı olmadı. Fakat ders sayesinde dinlemenin zor kazanılan bir dil becerisi olduğunu öğrendim. Bu ders kapsamında bir kez daha dinlemenin önemini ve ne kadar gerekli olduğunu öğrendim diyebilirim.” ifadeleriyle düşüncelerini belirtmiştir.

Katılımcıların sadece %8.3’ü dersin kendilerine herhangi bir katkısı olmadığını ifade etmiştir. Bu düşüncede olanlardan K3 “Dersi teorik aldığımız için bana çok şey kattığını söylemem mümkün değildir.” şeklinde düşüncelerini aktarmıştır.

Tablo 5: Dinleme Eğitimi Dersinde Beklentilerin Karşılanma Durumu

Beklentilerin Karşılanma Durumu	f	%
<i>Beklentilerim karşılandı</i>	13	54.1
<i>Beklentilerim kısmen karşılandı</i>	5	20.8
<i>Beklentilerim karşılanmadı</i>	6	25

Tablo 5’e bakıldığında Dinleme Eğitimi dersinin katılımcılarının %54.1’inin beklentilerini karşıladığı, %20.8’inin beklentilerini kısmen karşıladığı ve %25’inin beklentilerini karşılamadığı görülmektedir. Bu bakımdan dersin, öğrencilerin yarısından çoğunun beklentilerine karşılık verebildiğini söyleyebiliriz. Öğrencilerin beklentilerinin hangi açılardan karşılanıp hangi açılardan karşılanmadığı Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: Dinleme Eğitimi Dersinde Karşılanan ve Karşılanmayan Beklentiler

Beklentilerin Karşılanma Durumu	Beklentiler	Katılımcılar	f	%
<i>Karşılanan Beklentiler</i>	Ders içi örnek uygulamalar	<i>K9, K10, K13, K16, K17, K18, K4, K5, K7, K21</i>	10	50
	Teorik açıdan iyi olması	<i>K8, K20; K22, K23</i>	4	20
	Öğrenci merkezli olması	<i>K11, K12, K16</i>	3	15
	Sınıf içi iletişimi güçlendirmesi	<i>K15, K16</i>	2	10

	İyi dinleyici nasıl olunacağını öğretmesi	K19	1	5
	Uygulama olmaması	K2, K3, K6, K8, K1, K22, K24	7	63.6
Karşılanmayan Beklentiler	Sınıf dışı etkinliğin az olması	K12	1	9.09
	Teorik boyutun az olması	K14	1	9.09
	Yapılan öğrenci sunumları	K11	1	9.09
	KPSS'ye yönelik olmaması	K20	1	9.09

Tablo 6'da karşılanan beklentilerin altı ana başlık altında toplandığı görülmektedir. Katılımcıların en çok karşılanan beklentisinin ders içi yapılan uygulamalar (%50) olduğu ortaya çıkmıştır. Daha sonra sırayla teorik bilgi bakımından dolu olması (%20), öğrenci merkezli olması (%15), sınıf içi iletişimi güçlendirmesi (%10) ve iyi bir dinleyici nasıl olunacağını öğretmesi (%5) şeklinde sıralanmıştır.

Beklentisi karşılanan katılımcıların %50'sinin karşılanan beklentisinin ders içerisinde yapılan örnek uygulamalar, etkinlikler olduğu görülmüştür. K18 "Diğer çoğu derslerde olduğu gibi dinleme eğitimi dersini de teorik olarak işleyeceğimizi sanıyordum. Ve bu bende pek olumlu bir beklenti oluşturmamıştı. Çünkü teoriğin ağırlıklı olduğu dersler bana göre öğrenme açısından zayıftır. Mutlaka öğrenilen bir bilginin uygulama kısmı da olmalıdır. Zamanla yani ders işlendikçe bu olumsuz beklentimin yersiz olduğunu gördüm. Öğrendiğimiz her teorik bilgiyi, unutmaya gerçekleşmeden uygulamaya döktük. Ve bence böyle olması öğrenilenlerin kavranmasını ve daha fazla akılda kalmasını sağladı." şeklinde düşüncelerini aktarmıştır.

Karşılanan beklentiler arasında ikinci sırada dersin teorik açıdan dolu olması yer almaktadır. Katılımcılardan K8 "Uygulama açısından eksik olmasına rağmen teori kısmında etkili bir dersti diyebilirim." şeklinde görüşlerini dile getirmiştir. Üçüncü sırada öğrenci merkezli ders işlenmesinin olduğu görülmektedir. K12 "Derste bizlere söz hakkı verilip dersti anlatmamız sunumlar yapmamız beni öğretmenliğe hazırlamada önemli katkı sağladı beklentim buydu." ifadelerine yer vermiştir. Karşılanan beklentilerden birinin de sınıf içi iletişimi güçlendirmesi olduğu tespit edilmiştir. K15 "Çoğu bakımdan beklentim karşılandı. Sınıftaki zayıf iletişim bağı güçlendi. İletişim bir duygu işidir. Bunu ancak davranışlarla gözleyebiliriz. Ve ilk defa iletişimi güçlü bir şekilde kurmaya çalışmak beni zorladı." ifadeleriyle dersin iletişimi geliştirdiğini belirtmiştir. İyi bir dinleyici nasıl olunur ile ilgili beklentisinin derste karşılandığını söyleyen K19 "Dersten beklentim "nasıl iyi bir dinleyici olunabilir?" amacımı gerçekleştirmesiydi. Gerçekten dinleyebilmeyi, anlayabilmeyi ve dinlediklerimle ilgili yorum yapabilmeyi öğrenebileceğimi bekliyordum. Bunu fazlasıyla karşıladı." şeklinde görüşlerini aktarmıştır.

Karşılanmayan beklentilerde ilk sırada ders içi uygulamaların yetersizliği görülmektedir. Katılımcıların %63.3'ü bu konuyu dile getirmiştir. K1 "Dersin etkili bir şekilde

işlendiğini, beş duyu organını işlevsel hâle getirdiğini, öğrenciyi öğrenmeye sevk ettiğini söyleyemem. Anne karnında başlayan, diğer becerilere temel olan bu beceriye gerekli önemin verilmesini bekliyordum, ancak ders öğretmen merkezinde, düz anlatım yöntemiyle öğretildi. Sınıf ortamında dinleme becerisini öğretecek ve geliştirecek çalışmalara yer verilmedi.” şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Karşılanmayan beklentilerden birinin de dersin teorik boyutuyla ilgili olduğu belirlenmiştir. K14 bu “Ders bizlere birey olarak kendimizi gerçekleştirebilmemiz adına verildiğini düşünüyorum. Fakat bizler birer öğretmen adayıyız. Dinleme dersinin daha kapsamlı ve öğretici gerçekleşmesi gerekirdi. Sınıfımda kaynaştırma öğrencisi bir öğrencim olduğunda ona nasıl yaklaşmam, davranmam gerektiğini bilmiyorum. Keza öğrencilerime de arkadaşlarını nasıl anlayıp, dinlemeleri yönünde katkıda bulunmam gerektiğiyle ilgili yeterlilik sağlanamadı.” cümleleriyle görüşünü dile getirmiştir.

Katılımcılardan biri de dersin KPSS’ye yönelik olması gerektiği yönündeki beklentisinin karşılanmadığını ifade etmiştir. K20 “Dinleme eğitimi üniversitelerde KPSS’ye hazırlık olarak verilmiyor. Üstün körü geçilerek de beklentimi karşılamadı cümleleriyle bu konudaki görüşünü belirtmiştir. Sınıf dışı etkinlikler konusu da karşılanamayan beklentiler arasındadır. K12 sınıf dışı etkinlikler çok kısıtlı yapıldığından beklentime ulaşamadı, daha çok sınıf dışı aktivite yapıp hem dinleme hem de sosyallik kazandırılması gerekliydi.” şeklinde düşüncelerini ifade etmiştir.

Karşılanan ve karşılanmayan beklentiler incelendiğinde bazı öğrenciler için karşılanan bir beklentinin bazı öğrenciler için karşılanmadığı görülmektedir. Örneğin, ders içi örnek uygulamalara yönelik beklentinin bazı öğrenciler için derslerde karşılandığı bazı öğrenciler için ise karşılanmadığı görülmektedir. Bu durumun önemli nedenlerinden biri olarak öğrencilerin farklı akademisyenlerden almış bu dersi almış olması söylenebilir.

Katılımcılara sorulan Dinleme Eğitimi dersini alan eğitimi için gerekli buluyor musunuz, sorusuna katılımcıların tamamının evet yönünde cevap verdiği tespit edilmiştir. Bu durum katılımcıların dinleme becerisi konusunda farkındalık kazandığını göstermektedir.

Tablo 7: Katılımcıların Dinleme Eğitimi Dersini Alan Eğitimi Açısından Gerekli Görme Nedenleri

Gerekli Görme Nedenleri	Katılımcılar	f	%
Dinleme becerisini geliştiriyor	K1, K4, K6, K7, K9, K13, K15, K17, K18, K19, K21, K22	12	46.1
Mesleğe hazırlıyor	K2, K3, K8, K12, K16, K19, K20, K22, K23, K24	10	38.4
Hayatın tamamını etkiliyor	K10, K11, K14, K5	4	15.3

Tablo 7 incelendiğinde katılımcıların Dinleme Eğitimi dersini, alan eğitimi için gerekli görme nedenlerinin üç başlık altında toplandığı görülmektedir. İlk sırada %46.1 oranla dinleme becerisini geliştirmesi, % 38.4 ile mesleğe hazırlanmak adına ihtiyaç duyulması ve %15.3 ile hayatın tamamını etkiliyor olması şeklinde nedenler sıralanmaktadır.

Dinleme Eğitimi dersinin alan eğitimi açısından gerekli görülmesindeki en önemli neden bu dersin dinleme becerisini geliştirmesi düşüncesidir. K19 “Tabii ki de alan dersi olmalı. Hatta bütün bölümlerin bu dersi alması gerektiğine inanıyorum. En çok da Türkçe öğretmenliği için gereklidir. Bir Türkçe öğretmenin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin en üst düzeyde olması gerekir ve bu becerileri de öğrencilerine kazandırabilmelidir. İnsanlar arası iletişim sorunlarının en önemli nedeni aslında dinleme becerisinin yeterli düzeyde olmamasıdır. Dinlemeyi bilmediğimiz için sorunlar yaşıyoruz. Bunun için “Dinleme Dersi” gereklidir.” derken aynı zamanda dersin aslında tüm bölümlerde de olması gerektiği üzerinde duruyor.

Dinleme Eğitimi dersinin mesleğe hazırlanma açısından da alan eğitimi için gerekli görüldüğü ortaya çıkmıştır. K22 “Alan eğitimi için dinleme eğitimi dersinin kritik bir ders olduğunu belirtmek isterim. Gideceğimiz okullarda çocukların dinleme becerisini nasıl geliştireceğimiz konusunda içimizde şüphe yaşamadan donanımlı bir şekilde görev yapabilmemizi sağlayacak olan dinleme eğitimi dersidir ve şu da farklı bir bakış açıdır ki dinlemenin ne olduğunu, nasıl olduğunu bilmeyen, iletişim problemleri yaşayan öğretmen adaylarının öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmek için çaba sarf etmeden önce bu problemleri gidermesi gerekmektedir.” şeklinde düşüncelerini aktarmıştır.

Dinleme Eğitimi dersini, alan eğitimi için hayatın tamamını etkileyen bir beceriye yönelik olması açısından gerekli görenlerden K10 “Bu dersi de konuşma, okuma eğitimi dersleri gibi gerekli görüyorum. Bu beceriler hayatımızı tamamıyla etkiliyor. Özellikle okul hayatımızda akademik başarımızın yüksek veya düşük olmasında büyük role sahip.” cümleleriyle görüşlerini dile getirmiştir.

Tablo 8: Türkçe Derslerinde Dinleme Becerisine Yönelik Etkinlik Hazırlayabilme Durumlarına Yönelik Algılar

Etkinlik Hazırlamaya Yönelik Algılar	f	%
<i>Yeterli buluyorum</i>	13	54.1
<i>Kısmen yeterli buluyorum</i>	5	20.8
<i>Yetersiz buluyorum</i>	6	25

Tablo 8’de katılımcıların %54.1’inin öğretmen oldukları zaman dinleme becerisine yönelik etkinlik hazırlamada kendilerini yeterli, %20.8’inin kısmen yeterli ve %25’inin ise

yetersiz bulunduğu görülmektedir. Bu bakımdan katılımcıların neredeyse yarısının etkinlik hazırlamaya yönelik kendilerini tam olarak hazır hissetmediklerini söyleyebiliriz.

Tablo 9: Dinleme Becerisine Yönelik Etkinlik Hazırlayabilme /Hazırlayamama Nedenleri

Etkinlik Hazırlayabilme Durumları	Nedenler	Katılımcılar	f	%
Yeterli bulanlar	Kişisel becerileri	K11, K12, K13, K15, K8, K19, K21, K23, K24	9	64.2
	Dinleme Eğitimi dersi	K9, K10, K11, K14, K18	5	35.7
Kısmen yeterli bulanlar	Derslerde uygulama yapılmaması	K3, K6, K22	3	60
	Tecrübenin olmaması	K7, K17	2	40
Yetersiz bulanlar	Derslerde uygulama yapılmaması	K1, K2, K4, K5, K20	5	83.3
	Fikrim yok	K16	1	16.6

Tablo 9'a bakıldığında kendilerini dinleme becerisine yönelik etkinlik hazırlama konusunda yeterli bulan katılımcıların nedenleri Dinleme Eğitimi dersinin katkısıyla ve kişisel becerilerinden kaynaklı olmak üzere iki başlık altında toplanmıştır. Katılımcıların %64.2'sinin kişisel becerilerinden kaynaklı olarak kendilerini yeterli gördükleri belirlenmiştir. K11 "Kendimi bu konuda oldukça iyi buluyorum. Derste bana öğretilen her konuyu kafamın içine yerleştiririm ve yeri geldiğinde kullanırım. İyi bir dinleyiciyim. İyi bir dinleyici olduğum için iyi bir anlatıcıyım da. Buna paralel olarak bir dersi anlatmak konusunda hazırlığımı yaparım ve bu doğrultuda elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım." ifadeleriyle kişisel becerisinin üzerinde durmuştur.

Katılımcıların %35.7'sinin kendilerini yeterli hissetmelerindeki en önemli etkenin aldıkları Dinleme Eğitimi dersi olduğu belirlenmiştir. K18 "Şayet bu dersi almasaydım dinleme etkinliklerini hazırlama konusunda kendimi yetersiz ve zayıf görürdüm. Bilinçsiz olarak nitelerdim. Hazırlayacağım etkinliklerin kalıcı ve öğretici olacağını düşünmezdim. Ama şu an dinleme eğitimi dersimizde, bu dersin etkinliklerinin de öğrenci hayatı açısından önemini biliyorum. Gerek sınıf içerisinde arkadaşlarımla yaptıkları dinleme etkinliklerinden hareketle, gerek araştırmalarımdan elde ettiğim sonuçlardan dolayı öğretmen olduğum zaman bu dersin ve etkinliklerinin hakkını vereceğimi düşünüyorum." cümleleriyle görüşlerini belirtmiştir.

Kendilerini kısmen yeterli bulan katılımcıların nedenleri iki başlık altında toplanmıştır. Katılımcıların %60'ı neden olarak derslerde uygulamaların olmamasını belirtmiştir. K3 "Kendi çabalarımla bu konuda kısmen yeterliliğe sahip olduğumu düşünüyorum. Fakat dersi daha etkili bir şekilde alsaydık, örnek uygulamalara yer verilseydi daha iyi olabilirdim." şeklinde görüşlerini dile getirmiştir. Katılımcıların %40'ı ise çok fazla tecrübelerinin olmamasından dolayı kendilerini kısmen yeterli hissetmektedir. K17 "Daha önce çok yönlü bir tecrübem

olmadı. Olan ise yalnızca dinleme dersinde ödev olarak hazırladığımız etkinliklerdi. Ben kendimi şu an için çok yeterli görmüyorum.” ifadeleriyle düşüncelerini aktarmıştır.

Kendilerini yetersiz hisseden katılımcıların nedenleri iki başlık altında ele alınmıştır. Katılımcıların %83.3’ü derslerde uygulama olmamasından dolayı kendilerini bu konuda yetersiz bulmaktadır. K4 “Bu dersi teorik olarak aldık, uygulamaya çok fırsatımız olmadı. Uygulama yapabilseydik kendimi hazır hissedebilirdim belki ama şu an hiç hazır değilim. Derste aldığım teorik bilgilere zamanla kendim ilaveler yaptıkça hazır hâle geleceğimi düşünüyorum.” cümleleriyle durumunu ifade etmiştir.

Tablo 10: Katılımcıların Öğrencilerine Dinleme Becerisini Nasıl Kazandırmayı Düşündüklerine Dair Görüşleri

Dinleme Becerisini Kazandırma Yolları	Katılımcılar	f	%
Öğrenciyi aktif kılan etkinlikler	K2, K3, K1, K9, K10, K12, K13, K16, K17, K18, K19, K21	12	28.5
Videolar	K1, K8, K13, K19, K22, K23	6	14.2
Oyunlar	K3, K8, K12, K13, K16, K19	6	14.2
Drama	K7, K14, K15, K19, K21	5	11.9
Dinlemenin önemini anlatma	K4, K11, K20, K23	4	9.5
Edebi türleri sınıf içinde okuma	K4, K7, K14	3	7.1
Sınıf içi tartışmalar/münazaralar	K7, K14, K21	3	7.1
Sınıf dışı etkinlikler	K12	1	2.3
Gruplar içi sohbetler	K5	1	2.3
Dersi iyi anlatma	K6	1	2.3

Tablo 10’da katılımcıların öğretmen oldukları zaman öğrencilerine dinleme becerisini nasıl kazandırmayı düşündüklerine dair görüşlerinin on başlık altında toplandığı görülmektedir. Katılımcılar tarafından en çok tercih edilenlerin öğrenciyi aktif kılacak olan etkinlikler (%28.5), şarkı, belgesel, film içerikli çeşitli videolar (%14.2), oyunlar (%14.2), dramalar (%11.9) ve dinlemenin önemini anlatma (%9.5) olduğu görülmektedir. Ayrıca sınıf içerisinde edebî türlerden örnekler okuma (%7.1), sınıf içi münazaralar (%7.1), sınıf dışı etkinlikler (%2.3), grup içi sohbet ortamı oluşturma (%2.3) ve dersi güzel sunma (%2.3) gibi tercihlerin de olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrenciyi aktif kılacak olan etkinliklerle dinleme becerisini kazandırmayı düşünenlerden K21 “Bu alanla ilgili öğretim programındaki kazanımları ve öğrencilerin hazır bulunuşluklarını esas alarak öğrencinin aktif olacağı etkinlikler hazırlamayı düşünüyorum. Bu etkinlikleri ilgili metinden hareketle hazırlayabileceğim gibi bunlara alternatif etkinlikler de hazırlamayı düşünüyorum.” cümleleriyle düşüncelerini aktarmıştır. Dinleme becerisi kazandırmak için şiir, şarkı, film, belgesel içerikli videoları kullanmayı düşünenlerden K22 “Stajyerlik dönemim boyunca gözlemlediğim kadarıyla öğrenciler için ders kitaplarındaki

metinleri okuyup geçmek ve dinlediklerinden hareketle metinlere ilişkin soruları cevaplamak çok sıkıcı gelmekteydi. Ama metne ilişkin video, belgesel ya da bir çizgi filmle dinlemeyi görsellerle desteklemek dinleme unsuru olan dikkati aktif hâle getirmekte ve metne ve derse karşı olumlu bir tutum sergilemektedir. Öğrencileri bol bol sesli uyarılara maruz bırakıp çeşitli dinleme türlerini kullanarak dinleme becerisini kazandırmayı düşünüyorum.” ifadelerinde bulunmuştur. Oyunların da dinleme becerisini kazandırmada etkili olacağını düşünenlerden K3 “Öğrencilerim için dinlemeyi daha heyecan verici bir hale getirerek, onlara ilgilerini çekecek şekilde yaparak, ödüllere süsleyerek ve oyunlaştırıp onların daha etkin olacağı şekilde etkinlikler yaparak kazandırmayı düşünüyorum.” şeklinde düşüncelerini belirtmiştir. Dinleme becerisini drama aracılığıyla kazandırmayı düşünenlerden K15 “Konuları dramayla verme düşüncem var. Bu dramalar Nasrettin Hoca fıkraları gibi olmalı. Hem güldürecek hem de güldürürken düşündürecek. Böylelikle öğrenci eğlenerek dinleme becerisini otomatik olarak kazanabilecek.” cümleleriyle düşüncelerini aktarmıştır.

Katılımcılardan K11 “Ben onlara ilk olarak bunun ne kadar önemli olduğunu anlatırım. Dinleme becerisine sahip olabileceğimiz için ne kadar şanslı olduğumuzu ve bu şans elimizin tersiyle itersek nasıl büyük bir hata yapacağımızı anlatırım. Ve daha önemlisi bunun basit değil oldukça önemli olduğunu iyice anlamalarını sağladım.” ifadeleriyle ders içerisinde dinlemenin önemini vurgulayacağını ifade etmiştir. Dinleme becerisini çeşitli edebî türlerden metinler okuyarak ya da anlatarak kazandırmak isteyenlerden K14 “Metinler aracılığıyla yapmaya çalışacağım. Onların hayal dünyalarının gelişimini sağlayabilmek için derse girdikten birkaç dakika sonra ilgilerini çekeceğini düşündüğüm masal ya da hikâye anlatırım. Sonra metinle ilgili onları konuştururum, nerelerde dinleme sıkıntıları olduğunu da böylece anlayabilirim.” cümleleriyle düşüncelerini aktarmıştır. Dinleme becerisini öğrencilere sınıf içi tartışmalar ve münazaralar yaptırarak kazandırmayı düşünenlerden K14 “Hem dinleme becerilerini geliştirmek hem de toplumda duyarlılığı artırmak ve bilinçli bireyler oluşturmak adına haftada çocuk hakları, hayvan hakları, kültür, sanat, spor, çevre ile ilgili haberler toplayıp getirmeleri ve sınıfta arkadaşlarıyla tartışmalarını isterim bu tartışmalardan sonra akıllarında kalanlardan hareketle zihin haritaları oluşturmalarını isterim.” diyerek düşüncelerini belirtmiştir.

Dinleme becerisi kazandırmada sınıf dışı etkinliklerin de önemli rol oynadığını düşünen katılımcı K12 “Dinleme becerisini öğrencilerime sınıf dışı programlarla kazandıracam. Öğrenciler okulun dışında oldukları zaman hem daha heyecanlı hem de daha istekli olarak yapılan etkinliği takip edebiliyorlar. Hayatın içinde öğrenmiş oluyorlar.” şeklinde düşüncelerini aktarmıştır. Öğrencilerine dinleme becerisini grup içi sohbetlerle kazandırmayı düşünenlerden K5 ise “Onları ikiye bölüp gruplara ayırarak birbirlerinin dertlerini dinlemeye teşvik edebilirim,

fakat bunu yaparken dinleyen taraf asla tek kelime etmeyecek ve kendi hayatından örnek vermeyecek, bir müddet sonra kişiler arasında görev değişimi yapılacak.” ifadelerinde bulunmuştur.

Tablo 11: Dinleme Eğitimi Dersine Yönelik Öneriler

Öneriler	Katılımcılar	f	%
<i>Uygulamalara yer verilmesi</i>	<i>K2, K3, K4, K5, K8, K20, K22, K24</i>	8	19.5
<i>Uygulamaların çeşitlendirilmesi</i>	<i>K11, K12, K14, K16, K17, K19, K21, K23</i>	8	19.5
<i>Materyallerin zenginleştirilmesi</i>	<i>K7, K9, K10, K12, K14, K15</i>	6	14.6
<i>Sınıf içi iletişimi artıracak etkinliklere yer verilmesi</i>	<i>K6, K11, K14, K15, K16, K19</i>	6	14.6
<i>Hedef kitlenin süreçte olması</i>	<i>K12, K18, K24</i>	3	7.3
<i>Sınıf donanımlarının iyi olması</i>	<i>K1, K9, K15,</i>	3	7.3
<i>Öğrencilerin aktif katılımı sağlanmalı</i>	<i>K13, K23</i>	2	4.8
<i>Sınıf mevcutlarının az olması</i>	<i>K9, K12</i>	2	4.8
<i>Teorik taraftı güçlendirilmeli</i>	<i>K7</i>	1	2.4
<i>Ders saatinin artırılması</i>	<i>K19</i>	1	2.4
<i>Hocaların daha donanımlı olması</i>	<i>K1</i>	1	2.4

Tablo 11’de katılımcıların derse yönelik önerileri on bir başlık altında toplanmıştır. En çok öneri getirdikleri konular sırasıyla uygulamalara yer verilmesi (%19.5), uygulamaların çeşitlendirilmesi (%19.5), materyallerin zenginleştirilmesi (%14.6) ve sınıf içi iletişimi artıracak etkinliklere yer verilmesidir (%14.6). Ayrıca hedef kitlenin süreçte olması (%7.3), sınıf donanımlarının iyi olması (%7.3), öğrencilerin aktif katılımının sağlanması (%4.8), sınıf mevcutlarının az olması (%4.8), derslerin teorik yönden geliştirilmesi (%2.4), ders saatlerinin artırılması (%2.4) ve hocaların daha donanımlı olması (%2.4) yönünde beklentiler de mevcuttur.

En çok dile getirilen öneri derslerde teorinin yanında uygulamalara da yer verilmesidir. Katılımcılardan K20 “Dinlemenin öneminin öğretmen adaylarına daha iyi kavratılması gerektiğine inanıyorum. Sonuçta karşımızda bir öğrenci topluluğu olacak ve bu öğrenciler bizden ders dinleyerek konuları öğrenecekler. Teorik derslerden daha çok uygulama derslerine ağırlık verilmesi gerektiğini düşünüyorum.” şeklinde önerisini ifade etmiştir. Ders içi materyallerin zenginleştirilmesi üzerinde duran katılımcılardan K10 “Dersin daha etkili bir ders olması için etkinliklerin bol materyalle desteklenmesi gerekir. Öğrencinin dikkati ve ilgisi ancak bu şekilde çekilebilir. Böylece ders daha etkili hâle gelir.” ifadelerinde bulunmuştur. Katılımcılar önerilerinde sınıf içi iletişimi artıracak etkinliklere de yer verilmesini özellikle dile getirmişlerdir. K15 “Sınıf kaynaşması çok önemli. Sınıfta çeşitli etkinlikler yapılarak öğrencilerin birbirleriyle kaynaşması sağlandıktan sonra öğrenciler kendini daha rahat hissedecek ve yapılan etkinliklere istekli katılacaktır.” şeklinde düşüncelerini aktarmıştır.

Katılımcılar Dinleme Eğitimi dersine öğretmen olunca ders verecekleri hedef kitlenin de mutlaka katılması gerektiğini ifade etmişlerdir. K18 “Dersi daha etkili hâle getirmek istiyorsak

bunu öğrenci hayatına uygulamalıyız. Yapacağımız her şeyi öğrenciyi temel alarak yapmalıyız. Örneğin ben bu dersle ilgili uygulama ve etkinlik yaparken sınıf arkadaşlarıma yapıyorum. Oysaki öğretmen olduğumuzda bunları bizden seviye ve yaşça küçük öğrencilerimize yaptıracağız. Bu yüzden imkânlar dâhilinde lisans eğitiminde dinleme eğitimi dersi verilirken öğrendiğimiz teorik bilgiler lisans düzeyindeki öğrencilere değil, gerçek hayatta hangi düzeye uygulanacaksa o düzeye uygulanmalıdır.” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Derslerin olduğu sınıflarda ses sisteminin çok iyi olması gerektiğini öneren katılımcılardan K1 “Eğitsel ortamın gerekli araç-gereçle donanımı, öğrencinin rahatça dinleme yapabileceği ortamların oluşturması sağlanmalıdır.” ifadeleriyle bu duruma dikkat çekmiştir. Öğrencilerin daha aktif olarak derse katılımının sağlanmasını önerenlerden K23 “Bu dersin daha etkili olması için etkinliklere daha fazla yer vermek gereklidir ve bu etkinliklerde öğretmen adayları daha aktif olmalı ve tecrübe kazanmalıdırlar.” cümleleriyle düşüncelerini aktarmıştır. Sınıf mevcutlarının da önemli olduğuna dikkat çeken K12 “Sınıflarda öğrenciler daha az olmalı. 35 kişiyle ders çok etkili olmuyor. Böylece derste herkes konuşurulmalı.” cümleleriyle bu konudaki önerisini sunmuştur. K1 ise “Bu dersle ilgili gerekli donanıma sahip eğiticilerin derse girmesini, öğretmen adaylarına öğretmen oldukları zaman öğrenciyle baş başa kalınca ne tür etkinlikler yapabileceğini anlatan eğiticilerin derslere girmesine özen gösterilmelidir. ifadeleriyle hoca unsuru üzerinde durmuştur.

4. Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimi sırasında aldıkları Dinleme Eğitimi dersine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçların dört temel dil becerisinden en çok ihmal edilen dinleme becerisine (Doğan ve Özçakmak, 2014, s. 92) yönelik lisans eğitiminde verilen Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi dersine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının ihtiyaçlarının belirlenmesine ve bu doğrultuda dersin akademisyenler tarafından yeniden planlanmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sonuçlara göre araştırmaya katılan 24 öğretmen adayının %62.5’i dinleme becerisi bakımından kendilerini yeterli bulmakta, %20.8’i eksik olduğunu düşünmekte fakat geliştirmek için çabalamakta ve %16.6’sı ise yetersiz bulmaktadır. Okulda Türkçe dersinde öğrencilere dinleme becerisi kazandırmada öncelikle öğretmenlerin örnek olması beklenir (Karatay, Dolunay ve Savaş, 2014, s. 103). Bu bakımdan araştırmaya katılan öğretmen adaylarının kendilerini iyi dinleyiciler olarak değerlendirmelerinin meslek hayatlarında öğrencilerine örnek olmalarında etkili olabileceklerini göstermektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerilerini ve dinleme eğitimi öz yeterliklerini araştıran Kurudayıoğlu ve Kana da (2013)

araştırmalarında öğretmen adaylarının dinleme becerisi öz yeterliliğine sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Ceyran (2016) Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerilerinin seviyesini belirlemeyi amaçladığı araştırmasında adayların puanlarının yüksek olduğunu saptamıştır. Ancak Maden ve Durukan (2011) ise Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerini inceledikleri çalışmalarında adayların büyük bir kısmının pasif dinleme stiline sahip olduklarını tespit etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda Dinleme Eğitimi dersinin kendilerine katkısı olduğu belirlenmiştir. Özellikle teoriğin uygulamaya dönüştürülmesinde ve dinleme eğitiminin önemini kavrama konusunda katkısının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Dersin kendilerine katkısının kısmen olduğunu ya da hiç olmadığını ifade eden öğretmen adayları, bu durumun sebebini derslerin uygulamadan ziyade teorik ağırlıklı işlenmesi olarak belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının dersle ilgili beklentilerinin karşılanıp karşılanmadığı sorulduğunda ise yarısından çoğu beklentilerinin karşılandığını söylerken %25'i beklentilerinin karşılanmadığını ifade etmiştir. Bu sonuç da öğretmen adaylarının beklentilerinin en çok uygulama boyutu ile ilgili olduğunu göstermektedir. En çok karşılanan ve hiç karşılanmayan beklenti örnek uygulamalara yer verme durumudur. Bu sonucun nedeni olarak öğretmen adaylarının farklı akademisyenlerden dersler almış olmaları gösterilebilir. Türkçe Eğitimi lisans programlarında Anlama Teknikleri II: Dinleme Eğitimi adı altında verilen bu dersin iki saati teori iki saati uygulamadır. Bu doğrultuda verilen derslerin dinleme eğitiminin hem kuramsal boyutunu hem de bu beceriyi öğrenciye kazandırmada neler yapılabileceğine dair örnek uygulamalar boyutunu içermesi gerekir. Zira “dinleme becerisi çeşitli uygulamalarla, bulunduğu noktadan daha ileri noktalara götürülebilir” (Doğan, 2016, s. 40). Ancak eğitim programlarında da bu becerinin nasıl kazandırılacağından, neler yapılması gerektiğinden söz edilmemektedir (Kurudayıoğlu ve Kana, 2013, s. 246). Bu durumda ders içerisinde uygulama boyutunun az olması ya da hiç olmaması öğretmen adaylarının meslek hayatlarında bu beceriyi öğrencilere kazandırmada çeşitli güçlüklerle karşılaşmalarına neden olabilir.

Öğretmen adaylarının tamamı Dinleme Eğitimi dersini alan eğitimi için gerekli görmektedir. Adayların bu dersi gerekli görmelerinin sebepleri ise dinleme becerisinin bütün derslerin temeli olması, mesleğe hazırlaması ve hayatın her aşamasında ihtiyaç duyulan bir beceri olmasıdır. Bu sonuç, öğretmen adaylarının dersin önemini kavrama konusunda önemli bir farkındalığa sahip olduklarını göstermektedir.

Öğretmen adayları genel olarak dinleme becerisine yönelik etkinlik hazırlamada kendilerini yeterli görmektedir. Adayların sadece %25'i kendilerini yeterli bulmamaktadır. Öğretmen adaylarının kendilerini yeterli görmesinde kendi kişisel becerilerinin ve Dinleme

Eğitimi dersinin etkili olduğunu düşündükleri görülürken kısmen yeterli görenler de ise derslerde uygulamaların az olmasının ve hiç tecrübelerinin olmamasının etkili olduğu belirlenmiştir. Kendilerini yeteriz bulan öğretmen adaylarının da derslerde uygulamaların yetersiz olmasından kaynaklı olduğunu ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca kendisini yetersiz bulan öğrencilerden biri de bu konu hakkında şimdiye kadar hiç düşünme ihtiyacı duymadığını belirtmiştir. Alanyazın incelendiğinde, yapılan çalışmalarda öğretmenlerin dinleme becerisine yönelik etkinlik hazırlayabilme durumlarını belirlemeye yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Öğretmen adayları öğrencilerine dinleme becerisini en çok öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayarak, video kullanarak, oyun oynatarak, drama çalışmaları yaptırarak, dinlemenin önemini vurgulayarak, edebî metinleri kullanarak ve sınıf içi münazaralar yaptırarak kazandırmayı düşünmektedir. Alanyazın incelendiğinde Türkçe öğretmenlerinin öğrencilere dinleme becerisini kazandırmak için ne tür tekniklerden ve araç gereçlerden yararlandıklarını belirlemeye yönelik çalışmaların sayısının çok az olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmalar genellikle ders içerisinde kullanılan ders kitaplarındaki dinleme metinlerinin veya etkinliklerinin öğretmenler tarafından nasıl işlendiğini belirlemeye yöneliktir (Karabay, 2014; Sevim ve Kaya, 2016). Ayrıca Türkçe öğretmenlerinin ders içerisinde kullandığı dinleme teknikleriyle ilgili de çok fazla çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda, Karatay, Dolunay ve Savaş'ın (2014) Türkçe öğretmenlerinin ders içerisinde etkin dinleme tekniklerini belirlemeye yönelik yaptıkları bir çalışmanın sonucunda öğretmenlerin etkin dinleme tekniklerini yeterli düzeyde bilmediklerini saptamışlardır.

Öğretmen adaylarının Dinleme Eğitimi dersine yönelik önerileri incelendiğinde ise adayların en çok uygulamalar üzerinde durdukları görülmüştür. Adayların derslerde uygulamalara daha çok yer verilmesini ve uygulamaların çeşitliliğinin artırılmasını istedikleri ortaya çıkmıştır. Adaylar ayrıca akademisyenler tarafından derslerde çeşitli materyaller kullanılmasını, sınıf etkileşimini artıracak etkinliklere yer verilmesini, hedef kitlenin de bu sürece katılımının sağlanmasını, sınıfların dinleme becerisine yönelik donanımının iyi yapılmasını, kendilerinin derse katılımının sağlanmasını, sınıf mevcutlarının az olmasını önermişlerdir. Burada en çok dikkat çeken hususlardan biri adayların uygulamalar esnasında bazen hedef kitlenin de süreçte olmalarını istemeleridir. Zira adaylar uygulama derslerinde önlerinde ders verecekleri hedef kitleden öğrenciler olmadığından etkinlik oluştururken seviyeye uygun olup olmadığı hususunda zorluklar yaşamaktadırlar. Nitekim son sınıfta öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında okullara gittiklerinde derslerde öğrencilerin seviyesine inmekte zorluk yaşamaktadırlar. Alanyazın incelendiğinde de öğretmen adaylarının

öğretmenlik uygulamalarında yaşadıkları sorunlar arasında seviyeye inememeyi tespit eden çalışmalar olduğu görülmüştür (Koç ve Yıldız, 2012; Tüm, 2016).

Türkçe öğretmeni adaylarının Dinleme Eğitimi dersine yönelik önerileri ile meslek yaşamlarında öğrencilerine dinleme becerisini ne tür çalışmalarla kazandırmayı düşündüklerine dair görüşleri karşılıklı incelendiğinde adayların derslerinde yapabilecekleri etkinlikleri Dinleme Eğitimi dersinde uygulamalı olarak görmek istedikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarının en çok buldukları öneriler uygulamalara yer verilmesi ve uygulamaların çeşitlendirilmesi olduğu görülmüştür. Kendi öğrencilerine dinleme becerisini kazandırmaya yönelik yapmayı düşündükleri çalışmalarda da öğrenciyi aktif kılacak etkinliklerin, oyunların ve dramının daha ön planda olduğu belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının lisans eğitimlerinde aldıkları Dinleme Eğitimi ve benzeri derslerin dersin yürütücüleri tarafından planlanırken adayların ihtiyaç duydukları ve meslek hayatlarında ihtiyaç duyacakları hususları dikkate alan noktalara daha fazla yer ayırmaları kaliteli öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından önemli bir gerekliliktir. Nitekim teorinin ve uygulamanın bir arada olduğu bir meslek dalında görev alacak bireyler yetiştirilirken üniversitelerdeki akademisyenlerin de bu iki boyutu derslerine taşımaları ve adaylara en iyi örnekleri sunmaları bir zorunluluk haline gelmektedir. Uygulamadan uzak sadece teori odaklı derslerle yetişen öğretmen adaylarının meslek yaşamlarında karşılaşılabilecekleri problemlerin de bu şekilde önüne geçilebileceği düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akyol, H. (2011). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aşılıoğlu, B. (2009). Türkçe öğretmen adaylarına göre derslerde karşılaşılan başlıca dinleme engelleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(9), 45-63.
- Bağcı, H. ve Temizkan, M. (2006). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Türkçe öğretmenlerinden beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 477-500.
- Ceyran, K. O. (2016). *Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisine yönelik görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B. ve Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (çev. Aypay, A.), Ankara: Anı Yayıncılık.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları*. İstanbul: Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.
- Doğan, Y. (2016). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.

- Emiroğlu, S. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme sorunlarına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, 6(11), 269-307.
- Gerez Taşgın, F. (2015). *Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma öz yeterlikleri ile öğrenme stillerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Güner, M. ve Belet Boyacı, D. Ş. (2015). Türkçe dersinde dinlediğini anlama becerisinin geliştirilmesinde otantik görev temelli otantik materyallerin etkisi. *Turkish Studies*, 10(11), 757-772.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güzel, A. (2003). Türkçe'nin eğitimi-öğretimi bölümlerinde kurulması gerekli görülen anabilim dalları hakkında yeni projelerimiz. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 13, 63-86.
- Karabay, A. (2014). Dinleme metinlerinin sınıf içi uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(3), 81-94.
- Karadüz, A. (2010). Türkçe ve sınıf öğretmeni adaylarının dinleme stratejilerinin değerlendirilmesi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29, 39-55.
- Karahan, B. Ü. (2018). Examining the relationship of listening and speaking anxieties of Turkish teacher candidates with their listening self-efficacy, *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(3), 72-82.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H., Dolunay, S. K. ve Savaş, Ö. (2014). Türkçe öğretmenlerinin etkin dinleme ve dönüt durumları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(4), 85-106.
- Koç, C. ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 223-236.
- Kurudayıoğlu, M. ve Kana, F. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi özyeterlik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 245-258.
- Maden, A. ve Durukan, E. (2016). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(4), 1945-57.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 101-112.
- MEB (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB (2018). Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara. <http://mufredat.meb.gov.tr/Dosyalar/201812312239736-T%C3%BCrk%C3%A7e%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%202018.pdf> (Erişim Tarihi: 17.04.2018).
- Melanlıoğlu, D. (2013). Ortaokuldaki dinleme eğitiminin niteliğine ilişkin fenomografik bir araştırma. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 34-44.
- Özdemir, E. (1987). *İlkokul öğretmenleri için Türkçe öğretimi kılavuzu*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

- Özkan, E. ve Başkan, A. (2019). Türkçe öğretmeni adaylarına ait dinleme türlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 23(78), 175-190.
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sevim, O. ve Kaya, E. (2016). Ortaokul (5-8) Türkçe dersi dinleme eğitimi etkinliklerinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi: durum çalışması. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırması Dergisi*, 11(1), 277-296.
- Şahin, A. (2009). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin dinleme becerisi farkındalıklarının sosyo-ekonomik düzeye göre incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Dergisi*, 2(1), 178-188.
- Tabak, G. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme stillerinin bazı değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 171-181.
- Tüm, G. (2016). Türkçe öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması dersleri hakkındaki görüş ve değerlendirmeleri. *International Journal and Language Academy*, 4(3), 1-17.
- Ürün Karahan, B. (2013). Türkçe öğretmen adaylarının dinleme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Kafkas Üniversitesi örneği). *E-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 9-25.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, F. ve Er, O. (2013). Türkçe dersi öğretim programı dinleme/izleme alanı amaç ve kazanımlar boyutunun öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(2), 231-250.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2008). *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. (ed. Yıldız, C.), Ankara: Pegem Akademi.
- YÖK (2006.) Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları. http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/turkce_ogretmenligi.pdf/d0d11c2d-bc83-4186-8717-b33597eb8eb6 (Erişim Tarihi: 24.11.2018).
- YÖK (2018). Türkçe öğretmenliği lisans programı. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Turkce_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf (Erişim Tarihi: 24.11.2018).

Extended Abstract

1. Introduction

One of the language skills that constitute the basis of human relations is listening. The listening skill of the individual after birth also forms the basis for other learning areas (Gunes, 2014: 80). Even if listening skills are brought from birth, the acquisition of this skill requires a training process (Maden and Durukan, 2011: 103). As a result of this necessity, listening skills training is included in the main language courses in schools. However, Sevim and Kaya (2016: 278) found in their preliminary analyzes that the activities that will contribute to the development of students' listening skills in secondary schools are not considered and they are not allocated enough time.

For the listening skills in the program at Faculty of Education, a completely separate course has been created under the name of *altında Comprehension Techniques II: Listening Training* program. This course, which is compulsory for Turkish language teacher candidates, is planned to be four hours a week, with two hours of theory and two hours of practice. When the content and purpose of the course are taken into consideration, it is seen that the teacher candidates are aimed to be educated as teachers who are equipped to gain listening skills. However, the results of the studies show that there are deficiencies in this subject. The aim of this study is to determine the opinions of Turkish language teacher candidates about Listening Education course that they took during their undergraduate education.

2. Method

Screening method was used in the research. The study group consisted of 24 teachers candidates studying at the Department of Turkish Language Education at Fatih Education Faculty. Teacher candidates who finished 2nd, 3rd and 4th grades were included in the study. 54.1 % of the participants were female and 45.8 % were male. 41.6 % of the participants were in the second grade, 33.3 % in the 3rd grade and 25 in the 4th grade.

The data of the study were collected by semi-structured interview form which was prepared by the researcher and consisting of seven questions. The data were analyzed by content analysis technique. The analyzes to determine the reliability of the coding were compared. The inter-coding reliability rate was 86.4%.

3. Findings, Discussion and Results

According to the results, 62.5% of 24 teacher candidates found themselves sufficient in terms of their listening skills, 20.8% were inadequate but they tried to improve their listening skill and 16.6 % found it insufficient. It can be said that the teacher candidates evaluating themselves as good listeners can be an example for their students in their professional lives.

In line with the opinions of teacher candidates, it was determined that the Listening Education course contributed to them (66.6%). When asked whether the teacher candidates' expectations about the course were met, more than half of them stated that their expectations were met and 25% stated that their expectations were not met. It is seen that the expectations of the teacher candidates are mostly related to the application dimension. Listening skill is a skill that can take it from point to point with various applications (Dogan, 2016: 40). Teacher candidates generally consider themselves sufficient to prepare activities for listening skills. Only 25% of the candidates do not find themselves sufficient.

Teacher candidates are expected to gain the ability of listening to the students by providing active participation of the students, using video, playing games, performing drama studies, emphasizing the importance of listening, using literary texts and making in class discussions. When the literature was examined, it was found that the number of studies aimed at determining the type of techniques and equipment used by Turkish language teachers to gain listening skills to students was very low.

It is an important requirement for Turkish teachers to give more space to the points that the candidates need during their undergraduate education and the courses they need in their professional life when they are planned by the instructors of the course. As a matter of fact, it is a necessity for academicians in universities to bring these two dimensions to their courses and to present the best examples to the candidates while the individuals who will work in a profession where theory and practice are combined are brought together. It is thought that the problems that may arise in the professional life of teacher candidates, who are raised only by theory-oriented courses, can be prevented from doing so.